

Eesti Nooresoo Kasva-
tuse Seltsi

Tütarlaste-Gümnaasiumi

õpekavad.

1906/1907 — 1908/1909.

Tartus, 1909.

Tähendused.

1. Gümnasium töötab 1906. a. septembri kuust saadik.

2. Gümnasiumil on seni avatud I. ja II. ettevalmistuse-klass, I., II. ja III. gümnasiumi-klass ühes kõrvalklassidega (parallel-klassid). Augusti kuul 1909 lisatakse neljas klass juurde.

3. I. ettevalmistuse-klassi võetakse lapsi 7 aastast peale vastu ilma ühegi teadmiseteta. Teistesse klassidesse astujad pidagu õpekava silmas.

4. Õpeained on koolis needsamad, mis kroonugümnasiumides. Juurde tuleb Eesti keel, eestlaste ajalugu, kodumaa tundmine ja lahutusteadus.

5. Õpekeeleks on Eesti keel. Vene keelt õpetatakse hoolega, nii et koolikasvandikud koolist välja tulles vabalt Vene keeli kõnelevad ja kroonugümnasiumis lõpueksami võivad teha.

6. Kooliraha on ettevalmistuse-klassides 15 rbl. I. ja II. gümnasiumi-klassis 17 rbl. 50 kop., III. klassis 20 rbl.

7. Kooli poolt soovitatakse auusatesse perekondadesse kostikohtasid.

8. Lähemaid teateid saab koolikantseleist Tartus, Tiigi uul. nr. 74. Kantselei avatud kella 2—1/23 p. l.

9. Eksamile toodagu lapsed parem õpeaasta lõpulis (mai kuus), kui õpeaasta algusel (augustis). Kui siis teadmistes puudusi on, võib neid suve jooksul täiendada, nii et vastuvõetav laps sügisel kooli astudes teistega takistamata ühes edasi võib õppida.

Õpekavad.

T ä h e n d u s. Allpool järgnevate õpekavade kohta olgu tähendatud, et õpemäärad 1908/1909 õpeaasta jooksul läbi on võetud.

Usuõpetus.

(Ev. Lutheruse usulistele).

I. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Vana-Seaduse jutustused Joosepist. Uue-Seaduse kergemad lood Jeesuse sündimisest surmani. Raamatut ei tarvitata. Eksamile ilmujad pidagu peajoontes silmas Mohrfeldt'i Piiblilugude raamatu jutustusi: Vanast Seadusest nr. 19—26, Uuest Seadusest nr. 4, 6, 7, 8, 13, 18, 23, 25, 29, 32, 38, 40, 59, 64, 66, 68, 73,

II. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Õpitud Vanast-Seadusest: Mohrfeldt nr. 7—26. Uuest-Seadusest nr. 4, 6, 7, 8, 13, 18, 21—25, 29, 30, 32, 37, 38, 40, 44, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64—66, 67, 68, 73.

I. g ü m n a s i u m i - k l a s s. 2 tundi nädalas. Vana-Seaduse lood kuni Moosese surmani. Mohrfeldt nr. 1—9, 11—26, 28—40. Uuest Seadusest nr. 1—33.

II. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 2 t u n d i
nädalas. Moosese surmast kuni Vana-Seaduse
lõpuni. Uuest-Seadusest Peetruse tunnistusest
kuni Kristuse kannatamiseni. Õ p e r a a m a t :
Mohrfeldt.

III. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 2 t u n d i
nädalas. Kristuse kannatamisest kuni Pauluse
surmani. Katekismusest: I. päätükk seletus-
tega. Õ p e r a a m a t u d : M. Lipp Koolilaste
Piiblitlugu (ilma piltideta). M. Lipp Kooli
katekismus.

Eesti keel.

I. ettevalmistuse - k l a s s . 4 t u n d i
nädalas. Vaate ja kõneharjutused sündsate
loodusekehade, ümbruskonna tähelepanemise
ja vaateõpetuse piltide varal. Väikeste jutus-
tuste loomine kunstiväärtusliste piltide järele.
Kirja- ja trükitähtede tutvustamine, esimesed
kirjutamise ja lugemise harjutused M. O k a s ' e
A a b i t s a najal. Seletatud lugemisi lastakse
jutustada ja laulud pähe õppida.

Ärakirjutamine aabitsast, esmalt kirjutatud
kirja, pärast trükikirja järele.

II. ettevalmistuse - k l a s s . 4 t u n d i
nädalas. Ladusaks õigetooniliseks lugemiseks
ja jutustamiseks väljavalitud tükid M. K a m p -
m a n n i L u g e m i s e r a a m a t u I. jaost. Ilu-
kirjutuse harjutused tähtede genetilises järje-
korras. Sõnakujude omandamine ärakirjutamise
abil. Kätteõpitud laule lastakse peast üles

kirjutada. Seletada : laused, sõnad, silbid, häälikud ; täis- ja umbhäälikud. Sõnade jagamine silpideks ja õige poolitamine. Viimsel poolaastal kergemad õigekirjutuse harjutused.

I. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 3 tundi nädalas. Seletavaks lugemiseks ja jutustuseks väljavalitud tükid M. K a m p m a n n i L u g e m i s e r a a m a t u I. jaost. Harjutatakse mõnuga lugema, laulusid ja valmisid peast ilusasti ette kandma. Ilukirjutus. Õigekirjutuse harjutused E. P e t e r s o n i A l g h a r j u t u s t e järele. Ettevalmistav grammatika õpetus. Praktikalik tutvustus sõnatõugudega ning kergemate nime- ja omadussõna muutmistega.

Kirjalikud tööd : Lühikeste lugude ümberjutustus ette pandud küsimuste kostmise varal ja ilma küsimusteta.

II. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 2 tundi nädalas. Seletavaks lugemiseks ja ümberjutustuseks väljavalitud tükid M. K a m p m a n n i L u g e m i s e r a a m a t u I. jao viimasest järgust, iseäranis ajaloolised lugemised. Lugulaulude päheõppimine ja ettekandmine.

Praktikalik tutvustus lihtlausega ja tema liikmetega : alus, ütetus, lisandus, sihitus ja määrused. Kokkuvõetud ja kokkuliidetud lause ja neis tarvitatud kirjamärgid. Kirjalikud tööd : Pikemate lugude ümberjutustused otsekohesest ja ebakohesest kõnes, laulude ümberjutustus, sõnumikkude kirjutamine.

III. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 2 tundi nädalas. Väljavalitud lugemised M. K a m p -

manni L u g e m i s e r a a m a t u II. jaost. Seletatakse lugemise tükki sisu, iseäranis nende loogikalist kokkuseadet ja kava. Illu- lugemise harjutused. Tutvustus Eesti ilusamate muinasjuttudega.

Ülevaatlik s õ n a õ p e t u s praktiliste lahutuse - harjutustega H. E i n e r 'i suurema käsiraamatu järel: „Eesti keele õpetus koolidele“. Õigekirjutuse põhjendamine grammatika abil.

Kirjalikud tööd: Mälestuste üleskirjutamine, kergemad jutustavad kirjeldused, võrdlused, antud ainete luuleline ümbermoonutus.

Vene keel.

I. ettevalmistuse-klass. 7 tundi nädalas. 1. Kõnelemise harjutused. Klassis ja ümbruses ettetulevate asjade nimetused. Nende olek, tegevus, tundemärgid. 2. Sõnade jaotamine hüduseks, hüdude — häälikuteks. Tähtedega tutvustamine. Üksikute sõnade ja lühikeste lausete lugemine ja kirjutamine. Kergemate tükki lugemine ja läbiküsimine. Lau- lude päheõppimine. 3. Ära kirjutamine raa- matust. Kirjutusharjutused etteütlemise järel. Kauniskirjutus.

Õ p e r a a m a t : Тростниковъ, Русская рѣчь, выпускъ I.

II. ettevalmistuse-klass. 7 tundi nädalas. 1. Kõnelemise harjutused iseäranis

ka piltide abil. 2. Lugemise harjutused; loetud tükkide jutustamine (küsimuste peale ja ilma küsimusteta). Laulude päheõppimine. 3. Kirjalikud tööd: kirjutati raamatust ära; kirjutati üles, mis pähe oli õpitud; vastati kirjalikult küsimiste peale; õigestkirjutuse harjutused. Kauniskirjutus. 4. Grammatika: häälikud ja tähed; pehmed ja kõvad täishäälikud — pääjoontes: i, и, й; ъ, ь; е, ё. Sõna jaotamine hüdudeks.

Operaamat: Тростниковъ, Русская рѣчь, выпускъ II.

I. g ü m n a s i u m i - k l a s s. 6 tundi pädalas. 1. Грамматика. Этимология: части рѣчи и ихъ измѣненія (склоненіе и спряженіе). Синтаксисъ: простое предложеніе и его члены. Учебникъ: Смирновскій, учебникъ грамматики I ч. Этимология. 2. Упражненія. Объяснительное чтеніе съ разборомъ простого предложенія. Упражненія въ разговорѣ, въ особенности на основаніи картинъ. Устные и письменные отвѣты на вопросы изъ прочитанныхъ статей. Пересказъ прочитанныхъ статей. Заучиваніе наизусть и записываніе стихотвореній. Диктантъ изъ прочитанныхъ статей. Учебникъ: Давись: Книга для чтенія II. ч.

II. g ü m n a s i u m i - k l a s s. 2 tundi pädalas. 1. Этимология: произведеніе словъ, правописаніе склоненій и спряженій и составныхъ словъ. Учебникъ: Смирновскій, Учебникъ грамматики I ч. Этимология.

логія. 2. Упражнения: Объяснительное чтение и разбор простого предложения. Устный и письменный пересказ прочитанных статей. Заучивание наизусть стихотворений и их записывание. Диктантъ. Наглядныя бесѣды. Книга для чтения: Барышниковъ, Русская хрестоматія, часть вторая.

III. g ü m n a s i u m i - k l a s s. 6 t u n d i n ä d a l a s. Г р а м м а т и к а. Синтаксисъ. Предложенія, члены предложенія и выраженіе ихъ частями рѣчи (опущеніе и слияніе). Согласованіе сказуемаго и опредѣленія въ слитномъ предложеніи. Употребленіе знаковь. Придаточныя предложенія. Учебникъ: Смирновскій, Учебникъ грамматики II ч. Синтаксисъ. 2. Упражнения. Составленіе плана и пересказъ статей по хрестоматіи Барышникова III ч. Письменный пересказъ небольшихъ статей. Диктантъ на всѣ правила этимологіи и на знаки препинанія. Заучиваніе наизусть и письмо стихотвореній.

Saksa keel.

I. g ü m n a s i u m i - k l a s s. 5 t u n d i n ä d a l a s. 1. Kõnelemise harjutused, iseäranis piltide abil. 2. Lugemise harjutused. Läbi loetud tükide jutustamine küsimiste peale ja ilma küsimisteta. Laulude päheõppimine. 3. Õigestkirjutuse harjutused. Ära kirjutamine; õpitud laulude üleskirjutamine (peast); etteütlemise järel kirjutamine. 4. Grammatikat õpetati ainult praktilikult, lugemise jooksul. Pääjoontes:

lausealus, lauseüteldus; nime-, omaduse-, aja-
sõnad, isikulised asesõnad, sugu; nimesõna dekl;
kolm peaaega.

Õ p e r a a m a t : B. Fleischhut „Mein
deutsches Buch.“

II. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 4 tundi
nädalas. 1. Kõnelemise harjutused, iseäranis
piltide abil. 2. Lugemine ja loetud tükkide
jutustamine. Laulude päheõppimine. 3. Õpitud
laulude üleskirjutamine; kirjalikud vastused
küsimiste peale läbiloetud tükkidest. Etteütlemise
järel kirjutamine. 4. Grammatikat õpiti
ainult praktilikult, lugemise jooksul. Pääasjad
sõnaõpetusest. Lihtlause. Vahe pea- ja lisa-
lause vahel.

Õ p e r a a m a t : B. Fleischhut „Mein
deutsches Buch.“

III. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 3 tundi
nädalas. 1. Prosatükkide lugemine ja jutusta-
mine. Laulude päheõppimine. L u g e m i s e -
r a a m a t : Chr. Boehm Deutsches Lesebuch für
die mittleren Lehranstalten. Erster Teil. VI. Auf-
lage 1908. 2. Grammatika : Sõnaõpetus. Õ p e -
r a a m a t : Fleischhut, Kurzgefasste grammatik.
3. Suusõnalised ja kirjalikud grammatilised ja
õigestkirjutuse harjutused. Sõnade ja lause
jagude seletamine. 4. Etteütlemise järele kir-
jutamine. Väikesed kirjatööd (üंबरjutusta-
mised, üंबरmuutmised, kirjeldused).

Prantsuse keel.

III. g ü m n a s i u m i - k l a s s . 4 tundi nä-
dalas.

1. Kõnelemise harjutused.
2. Lugemise harjutused. Läbiloetud tükkide jutustamine.

Kergemate laulude ja valmide päheõppimine.

3. Õigestkirjutuse harjutused; õpitud laulude üleskirjutamine; kirjutamine etteütlemise järel.

4. Praktiline tutvustamine ajasõna peavormidega: présent, passé, futur; abiajasõnade pööramine. Õperaamatud: 1) Octave Classe: Le petit français. Cours elementaire. 2) Словари къ иллюстр. курсу французскаго языка. Le petit français.

Maadeõpetus.

I. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Kodumaaoõpetus. Liivimaa Eesti osa ja Eestimaa maakonnad, linnad, kihelkonnad. Lõuna-Liivimaa. Läti rahvas. Valga, Volmari, Võnnu ja Riia maakonnad. Kuramaa, Hasenpoti, Goldingi, Tukkumi, Miitavi ja Selburgi maakonnad.

Maadeõpetuse sissejuhatus. Silmaring. Ilmakaared. Kaarekõdarik. Taevatähed. Päikene. Ilmamaa kuju. Maakera ja tema teekond. Päeva- ja aasta-ajad. Kuu ja kuu loomine. Päikese- ja kuuvarjutamised. Globus. Poolitaja. Laiuse- ja pikkusesihid. Maavööd. Maapind. Mannermaad. Okeanid. Maajaod. Saared. Poolsaared. Meri, vee tõus ja mõõn. Jõgi (parem ja pahem kallas,

hallikas, jõe suu). Õhk. Tuul. — Koolitoa plaan. Maakaart. Lühikene ringvaatus üle kõige viie maajao. Õperaamat: Jürgens ja Tasak, geografia õperaamat I. jagu.

II. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. a) Europa. Europast üleüldse: suurus, igapidine laius, rannad, piirid; poolsaared; maapind; jõed ja järved; kliima ja loodus. b) Üksikud riigid: Italia, Hispania ja Portugalia, Prantsusmaa, Helvetsia, Norra, Rootsimaa, Daanimaa, Saksamaa, Belgia, Hollandi, Inglisemaa, Türgimaa, Bulgaria, Serbia, Montenegro, Rumenia, Greekamaa, Austria-Ungari. Riikide piirid, maapind, jõed, kliima, saadused, rahvas, rahva töö ja aineline järg, rahva haridus, usk, linnad. Õperaamat: Jürgens ja Tasak, geografia õperaamat II. jagu.

III. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Asia, Amerika, Australia ja Afrika. Suurus, rannad, piirid; maapind, jõed, järved; kliima ja loodus. Rahvad, tähtsamad riigid ja asumaad. Õperaamat: Jürgens ja Tasak, geografia õperaamat III. jagu.

Matematika.

I. ettevalmistuse-klass. 4 tundi nädalas. Arvupiir 1—10. Edasi ja tagasi lugemine paaris ja paarita arvudega. Arvude sisu näitlikult sõrmede, kuulikeste ja kriipsude varal. Numbrite kirjutamine järgmise kava

järele: 1, 4, 7; 6, 0, 9; 3, 5; 2, 8. Arvude järje kinnitamine. 4 rehkenduse viisi 1—10. Iga arvu täiendamine 10-ni mahaarvamise varal. Arvude lahutamine kaheks ja rohkem kokku-arvatavateks. Jagamine kui jaotamine ja mõõtmine. Ülesanded. Arvupiir 1—20. Arvude sünnitamine, lugemine ja kirjutamine 11—20. Kümnelised ja ühelised. Esimese ja teise kümne arvud. Arvude lahutamine kümnelisteks ja ühelisteks. Kokku- ja mahaarvamine teise kümne piiris (11—20). Kasvatamine, jaotamine ja mõõtmine. Õpeabinõud: Sõrmed, kuulikesed, Vene rehkenduselaud, seinatahvel, ruuduline paber.

II. ettevalmistuse-klass. 5 tundi nädalas. Arvupiir 1—100. Arvude sünnitamine 1—100 kuulikeste ja kriipsude varal. Arvude lugemine ja kirjutamine edasi ja tagasi, paaris ja paarita arvudega. Arvude järje kinnitamine. Arvude lahutamine kümnelisteks ja ühelisteks. Kümneliste ja üheliste üheks arvuks kokkuliitmine. Puhtad ja segakümned. Üheliste, puhtate kümnete ja segakümnete kokku- ja mahaarvamine. Teine kokkuarvatav ehk mahaarvatav lahutatakse puhtateks kümneteks ja ühelisteks. Iga arvu täiendamine 100-ni mahaarvamise varal. Väikese „Ükskord ühe“ õppimine ülesannete ja näituste varal. Puhtate ja segakümnete kasvatamine, jaotamine ja mõõtmine. Ülesanded. Arvupiir 1—1000. Arvude sünnitamine ja lugemine 1—1000. Esimese, teise, kuni kümenda saja arvud. Arvude lahutamine sajalisteks, kümnelisteks ja ühelisteks. Puhtad ja

segasajad. Kokku- ja mahaarvamine esiteks kahe-, siis kolmekohaliste arvudega. Teine kokkuarvatav ehk mahaarvatav lahutatakse. Jagamise ja kasvatamise juures lahutatakse kasvatatav ja jagatav sajalisteks, kümnelisteks ja ühelisteks. Kasvatamise ülesannete rehkendamises harjutatakse lastele näitlikult kätte sõna: 2×, 3×, 4×, jne. **rohkem**, jagamise ülesannete rehkendamises aga sõna: 2×, 3×, 4×, jne. **vähem**, ehk poole vähem, kolmat, neljat... **osa**. Õpeabinõud need samad, mis I. ettevalmistuse-klassis; pääle selle veel ülesanded suuremate arvude kohta (1—1000), mis kas seinatahveli pääle kirjutatakse ehk lastele ette üteldakse. Ülesannete kogu: Pravdin ja Mühlman, tõlkinud Kuusik.

I. gümnaasiumi-klass. 4 tundi nädalas. Arvupiiri laiendamine miljardini (100000000). Kümne kava. Arvude lahutamine ja kokkuliitmine. Kokku- ja mahaarvamine. Sõnad: ja (plus), kokku, enam, kokkuarvatavad, summa. Mahaarvamine. Sõnad: vähendatav, mahaarvatav, ülejääv, vähem (minus), ilma, vahe (differenz). Mahaarvamise proov. Kasvatamine. Sõnad: kasvatatav, kasvataja, kasvatus. Kasvatatav ja kasvataja kirjutatakse kõrvu, kasvataja seisab ikka kasvatamise märgi taga. Jagamine kui kasvatamise vastand. Jaotamine ja mõõtmine. Sõnad: jagatav, jagaja, jagu, ülejääv. Jagamise proov. Kõige nelja rehkenduseviisi ühendamine ja kordamine. Kasvatatava ja kasvataja, jagatava ja jagaja vahekord. Ülesannete rehkendamises peavad lapsed ikka kindla välja-

arvamise plaani üles seadma. Kirjalikult rehkendatakse seda, mis enne suusõnal läbi võetud. Ka jäävad siit pääle ja järgmistes klassides sõnad kokku arvama, maha arvama, kasvata ma, jagama täiesti ära; nende asemel tarvitatakse sõnu: nii palju **rohkem**, nii palju **vähem**, nii mitu **korda rohkem**, nii mitu **korda vähem**, ehk nii mitut **osa**. Ülesanded.

Õpeabinõud: Vene rehkenduselaud, tollipulk, arsin, süllapuu, kaalupommid; A. Bilov, Rehkenduse ülesannete kogu.

II. gümnaasiumi-klass. 4 tundi nädalas. Vene ja koduma mõõtude õppimine. Mitmenimelised arvud. Ülendamine ja alandamine. Mitmenimeliste kokku- ja mahaarvamine, kasvata mine, jaotamine ja mõõtmine. Ajaarvamine. Arvude jagatavus. Arvu jagaja ja mitmekordne. Algus- ja kordarvud. Jagatavuse tundemärgid: 2, 5, 4, 25, 3, 9-ga. Arvude lahutamine alguskasvatatavateks. Kahe ja mitme arvu kõige suurem ühine jagaja ja kõige väiksem ühine jagatav. 4 rehkenduseviisi lihtmurdudega.

Õperaamat. A. Bilov, Rehkenduse ülesannete kogu II. jagu.

III. gümnaasiumi-klass. Kümnnendik murrud; neli rehkenduseviisi nendega. Lihtmurdude muutmise kümnendik murdudeks. Jatkulised murrud ja nende ümbermuutmise. Vahekord ja võrreld. Kolmeliikmeline arvamine.

Looduseõpetus.

Eeskava ilmub edaspidi.

Laulmine.

I. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Heliredelite harjutamine. Dur-põhjusakkordide harjutamine. Laulud (mõned koralid ja rahvalaulud).

II. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Heliredelite harjutamine c-, d-, e-, f-duris. Nendesamade helitõugude dur-akkordid. Laulud.

I. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Neetsamad harjutused ja heliredelid, kui II. ettevalmistuse-klassis, ja g-dur. Nootide nimed ja pikkus. Takt. Vahemärgid. Tavalikumad helitõuud. Laulud.

II. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Tavalikumad moll-heliredelid. Rõhumärgid (forte, piano jne). Laulud.

III. gümnaasiumi-klass. Kolmikkõlad (dur ja moll). Laulud.

Võimlemine.

I. ja II. ettevalmistuse-klass. Kumbki 2 tundi nädalas. Mitmesugused jookse- ja kõnnakmängud. Kerged vabaharjutused seisemises, käimises, jooksmises ja hüppamises. Jalutuskäigud, talvel uisujooksmine.

I. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Vabaharjutused. Turni ja laulumängud. Kergemad pallimängud. Jalutuskäigud, talvel uisujooksmine.

II. ja III. gümnaasiumi-klass. Kumbki 2 tundi. Harjutused kepiga. Vabaharjutused. Raskemad pallimängud. Turni- ja laulumängud. Jalutuskäigud, talvel uisujooksmine ja mäest liugumine.

Näputöö.

I. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Mitmesuguste väikeste asjade valmistamine paberist, papist ja laastudest. Punumine. Kergemate pistete õppimine (kaneva pääl).

II. ettevalmistuse-klass. 2 tundi nädalas. Kudumise eelharjutused. Silmade ülesloomine. Sileda ja ja jutlise paela kudumine. Silmade kasvatamine ja kokkuvõtmine. Suka ääre ülesloomine. Kontsa kudumine.— Tähtede ja kergete mustrite väljaõmblemine kaneva pääl.

I. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Suka kudumine. Suka üksikute jagude mõõtude tundmaõppimine. Nöölumine. Uue kontsa sissekudumine. — Heegeldamisetöö.

II. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Sõrmkinnaste kudumine. Pilutamine (höhlern); pilutamise-lapp (Höhlertuch). Mustrite õmblemine kaneva ja riide pääle. Kergete mustrite joonistamine (ka rahvamaitstes).

III. gümnaasiumi-klass. 1 tund nädalas. Ristpiste mõlematel pooltel ühesugune. Mustrid rahvamaitstes selles pistes. Kunstnõelumise tööd nagu labase, toimse jne. riide nõelumine.

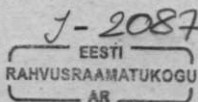
Joonistamine.

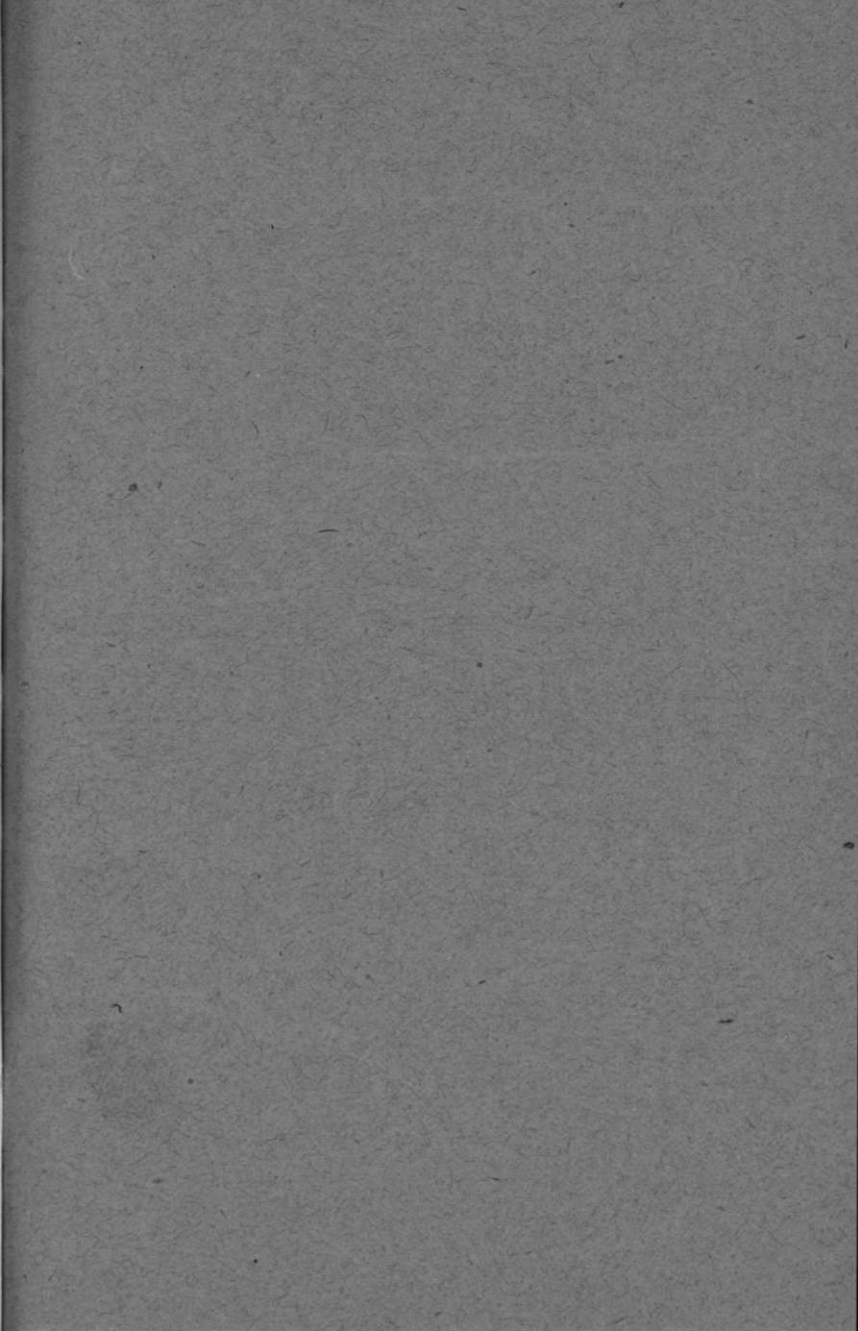
II. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Joonistamine taimlehtede ja lihtsate asjade järel. Joonistamine mälestusest.

III. gümnaasiumi-klass. 2 tundi nädalas. Joonistamine raskete asjade järele. Harjutused värvidega.

„Postimehe“ trükkikoda, Tartus.

37513 76.26 N. K. S. Tüt. Jämsä -

EESTI NOORESOU
KASWATUSE SELTSI
TÜTARLASTE KESKKOOLI

ÕPEKAWAD
ja
ÕPEPLAANID.

Юрєвъ.

Тип. Эд. Бергмана. -

[1916]

EESTI MOORE 200
KASWATUSE SEETSI

TÜTARLASTE KESKKOOL

ÕPETAJAD
ÕPETAJAD

Õpetaja
Õpetaja

Eesti Nooresoo Kasvatuse Seltsi

Tütarlaste Keskkooli

õpekavad ja õpeplaanid.

I. Teated kooli kohta.

Eesti Tütarlaste keskkool töötab 1906 a. 1. septembrist saad. Tema sihiks on õpilastele üleüldist haridust kroonu tütarlaste gümnaasiumi piirides anda.

Koolil on 3 ettevalmistusklassi, 7 põhiklassi (I-VII) ja VIII. täiendus- ning kordamisklass.

Õpeained on koolis needsamad, mis kroonu naisgümnaasiumides. Juurde tuleb pääle selle Eesti keel, kodumaatundmine, eestlaste ajalugu ja lähikene kursus lahutusteadust.

Kõiki ained pääle Wene keele ja kirjutuse, Wenemaa geografia ja Wene ajaloo õpetatakse koolis laste emakeeles, Eesti keeles.

Selle juures pandakse aga rüügikeele omandamise pääle suurt rõhku ja korratakse VIII. täiendusklassis kõik ained Wene keeli nii, et koolikasvandikud tarbekorral kroonu naisgümnaasiumi lõpuksammi suudavad teha.

I. ettevalmistusklassi wõetakse lapsed, kes 7 aastat wanaks saa-

nud; ilma eelteadmisteta vastu. Kes teistesse klassidesse astuvad, peavad sellekohase eksami tegema allpool järgnevale nawa de piirides.

Üleüldine õpilaste vastuvõtmine on mai-, augusti- ja jaanuarikuul. Eksami tulejatel olgu ülesandmisel ristimise ehn wanaduse täht ja, kui võimalik, ka wümanne koolitunnistus ühes.

Kooliraha suurus on järgmine:

I ettev. kl. — 30 rbl. aastas, II ettev. kl. — 40 rbl. aastas,
III ettev. kl. — 50 rbl. aastas, I—IV kl. — 65 rbl. aastas;
V—VII täienduskl. — 75 rbl. aastas.

Sisseastujad peavad vastuwõtmisel vähemalt poole semestri koolirahast ette ära maksma.

Kooli poolt soowitatakse auusatesse perekondadesse kosti-kohtasid.

Laste terwise üle walwawad terwishoiu-arst ja hambaarst, kellele aga arstimise eest eratasu tuleb maksta.

Sähemaid teateid saab kooli kantseleist Fortuna uul. N° 6. Kantselei on awatud kooliajal iga äripäewal nella

II. Opekawad ja -plaanid.

Tähendus: Alljärgnewad opekawad on alanate klasside kohta, kuhu rahnem sisseastujaid on, üksik asjalisemalt awaldatud. Ülemate klasside kawad on pääle matematika ja füüsika ainult piirjoontes ära tähendatud.

I. ettevalm. kl.

Usuõpetus (ewangel. usulistele). 4 pooltundi. Usuliste tunnete äratamine laste arusaamise ja elutundmise kohaste jutukeste ja jutuajamiste waral. Jutustamiste kokkuvõtmine lühitsates kergesti meelespeetawates salmikestest ja wanasõnades. Mõned palwed. Lood lapsukesest Jeesusest: Jeesuse sündimine. Targad hommikumaaalt. Põgenemine Egiptusesse. 12-aastane Jeesus templitis. Jeesus heategija ja laste sõber: Naana pulmad. Naini noormees. Torm merel. 5000 mehe söötmine. Kurrumm. Jeesus ja lapsukesed.

Operaamatut ei tarwitata. Sisseastujad tarwitagu M. Kampmanni Koduõpetust.

Eesti keel (10 pooltundi nädalas). 1. Kõnelemised ja näitelikud jutuwest. nised koolist, kodusest ümbrusest ja elust otsekoheste tähelepanemiste ja näitlikkude piltide ning abinõude waral, ühes joonistamise ja sawist woolimisega. 2. Lühitsate jutukeste ja ennemuistsete juttude westmine, laulukeste laulmine, wanasõnade, rahwalaulude j. m. päheõppimine, mil ühendust on kõnealolewate ainetega. 3. Trükikirja ja kirjatahtede tundmaõppimine. Sugemise ja kirjutuse harjutused. Kergele türkide lugemine ja jutustamine küsimisle abil ja ilma. Ära kirjutamine seinatahwilt ja raamatust.

Rehkendus (3 tundi ehk 6 pooltundi). Arwude tundma-

õppimine kahe esimese kümne piiris näitlik tegelikul alusel. Arvuide tähendamine numbritega. Neli tehet (kokkuvõtmine, lahutamine, korrutamine, jagamine) 1-20 piiris. Suusõnalised ja kirjalikud ülesanded.

Wene keel (7 tundi nädalas). 1. Упражнения въ разговорѣ при помощи наглядныхъ пособій, картикъ и наблюденія окружающихъ предметовъ. Простыя бесѣды съ наименованіемъ предметовъ, качествъ, дѣйствій о школь, о домашней обстановкѣ, семействѣ, челоуѣтскоуъ тѣлѣ, одеждѣ, животныхъ и т. п. употреблеііе глагола во вѣтъхъ временахъ и лицахъ. 2. Заучиваніе и пѣніе маленькихъ пѣсень (напр. „Пѣтушоуъ“, „Мальчикъ, мальчикъ“, „Разъ, два, три, четыре...“). 3. Упражнения въ чтеніи на основаніи разработаннаго въ бесѣдахъ матеріала. Отвѣты на вопросы изъ прочитаннаго. 4. Упражнения въ письмѣ. Списываніе съ доски и изъ книги разработанныхъ словъ и предложеній. Письмо подъ диктовку отдельныхъ знакомыхъ словъ.

Täheііdus sisseastujatele: Wene keeles töötatakse läbi see, mis M. Тростниковъ'i „Русская рѣчь“ I jagu, I osa pakub.

Pääle selle õpetatakse I etteu. kv. wõimlemist 4 pooltundi ehk 2 t. nädalas ja woolimist ning joonistamist 2 tundi nädalas.

II. ettevalmistus klass.

Usuõpetus ewangel. lut. usulistele (4 pooltundi). Joosepi lood. Sood Jeesusest: Peetruse kalapiiir, Kapernauma pealik. Halvatud mees. Jairuse tütar. Pime Jeerikus. 10 pida- litõbist. Halastaja Samaria mees. Jeesuse kannatamine, surm ja ülestõusmine. Sellekohaste salmikeste ja laulude õppimine.

Eesti keel (10 pooltundi ehk 5 t. nädalas). 1. Hõneharjuluste ja näitlikkude jutuaajamiste jätkamine ühes joonistamise ja woolimisega. 2. Selitaar lugemine. Säbiloetud tükkide jutustamine wastustes kooliõpetaja küsimiste peale ja terwis kõnes. Väikeste laulikete, rahwalaulude, wanasõnade päheõppimine. Laulude laulmine. 3. Raamatust kirjutamine: Esimesed katsed laste eneste elujuhtumiste jutustamises. 4. Tutwustamine lause, sõna, silbi, hääliku mõistega: täis- ja umbhäälikud. Sõnade jaotamine silpideks ja õige poolitamine.

Wene keel (14 pooltundi ehk 7 tundi näd.). Наглядный бесѣ- тивъ и упражненія въ разговорѣ. 2. Читаніе простыхъ, пред- варительно подготовленныхъ по языку статейскъ. Пере- дала прочитаннаго въ отвѣтъ на вопросы. 3. Заучи- ваніе и пѣніе легкихъ пѣсенъ и стихотвореній. 4. Изъ грамматики должны быть усвоены практически слѣ-

дуюція свѣдѣнія: согласованіе имени прилагательнаго съ опредѣляемымъ въ имени т. падѣжъ; согласованіе глагола съ подлежащимъ въ число, лицѣ и родѣ; понятіе о предметѣ и дѣйствіи; три времени и повелительное наклоненіе; правильное склоненіе имени существ. мужск. и средн. родовъ; ѣ въ предложн. падѣжъ; окончаніе второго лица настоящего вр. имъ, ишь; употребленіе прописной буквы въ началѣ статьи, послѣ точки и въ именахъ; раздѣленіе словъ на слоги; раздѣленіе звуковъ на гласные и согласные и употребленіе ъ и ь послѣ согласныхъ. 5. Списываніе разработанныхъ въ классѣ статей. Письмо подѣ диктовку отдѣльныхъ словъ и короткихъ предложений изъ прочитаннаго.

Rehkendus (4 tundi ehk 8 pooltundi). Arwude tundmaõppimine 1—100. Ükskordühe õppimine näituste ja ülesannete waral. Neli tehet esimese saja piiris.

Pääle selle õpatakse II ettew. kl. wõimlemist (2 tundi), ilukirjutust (2 t.), joonistamist ja woolimist (1 tund).

III. ettewalmistusklass.

Usuõpetus (2 tundi). Piibli alglood. Abrahami, Jisaki ja Jaakobi lood. Uue Testamendi lugude kordamine. Jeesus kui õpetaja: Tema kergemad tähendamisesõnad (näit. wariser

ja tõllner, ärakadunud poeg, tige sulane, rikas mees ja waene Saatsarus). 10 käsku ilma Suteruse seletuseta. Sellekohased laulud ja salmid.

Eesti keel (4 tundi). 1. Seletaw lugemine. Säbiloetud tükkide järjekindel jutustamine. 2. Laulude ja salvide päheõppimine. Nende peast üleskirjutamine. Säbiloetud tükkide kirjalin üleskirjutus ettepanud küsimiste waral. Kergemad õigenkirjutuse harjutused. 4. Tegelik tutvustus nime-, omadus-, ase-, arwa- ja ajasõnadega; kergemad nime- ja omadussõna muutmised.

Учене кеел (8 tundi). 1. Упражнения въ разговоръ. Объяснительное чтение. Передача прочитаннаго въ отвѣтъ на вопросы и въ цѣльной рѣчи. Заучиваніе наизусть легкихъ стихотвореній и басень. 2. Практическое ознакомленіе со слѣдующими вопросами изъ грамматики: правильное склоненіе именъ существительныхъ женскаго рода; тъ и е въ существ. средн. рода; образованіе именъ существительныхъ уменьшительныхъ (наиболѣе употребительныхъ); тъ въ глаголахъ на тъ; понятіе о качествѣ; склоненіе именъ прилагательныхъ, правильное, безъ особенностей; окончанія родительн. падежа единств. числа -аго, -ого, -яго; окончанія именительнаго падежа множ. числа ые, ья, іе, ія; краткое и полное

окончание имень прилагательныхъ, степени сравне-
нія (правильноя); окончание сравнительн. степени тѣе;
прописная буква въ словѣ „Вочъ“ и въ названіяхъ горо-
довъ; употребленіе і; употребленіе ѣ и исключенія
(инѣзде, едла, цвѣль, приобрѣль, надѣванъ); место-
именіе личное и его склоненіе (я, ты, онъ, она, оно).
3. Списываніе съ книги. Письмо выученнаго наизусть.
Письменные отвѣты на вопросы изъ прочитаннаго.
Упражненія въ правописаніи. Диктантъ изъ прочитан-
наго.

Rehkendus (4 tundi). Arvude sünnitamine ja lugemine
1—10.000. Selle piiri arvude lähem tundmaõppimine. Neli
tehet nende arvudega. Tutustamine kõige harilikumate
mõõtudega (puud, nael, rubla, kopik, nädal, werst, süld,
jalg, arssin) ja lihtsamate murdudega ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{3}{4}$). Sel-
lekokaste suusõnaliste ja kirjaliste ülesannete rehkendamine.
Maade- ja looduseõpetuse eelkursus (2 tundi). Maade- ja
looduseõpetuse algmõisted, ümbruskonna ja lähema kodu-
maa tundmine.

Silmaring ja ilmakaared. Päikese päevane teekond su-
vel ja talvel. Aastaegade tundemärgid. Koolitosa ja koo-
limaja plaan. Koolimaja ümbrus ja tee koju. Turg kui
linna keskkohht ja tähtsamad uulitsad, mis keskkoha poole

joonsewad. Esimesed pinnakuju tähendavad org ja kaldad, Toome mägi ja tasandik, tinnud. Hallik, oja, jõgi. Jõe tegevuse kaldad, jooksu kiirus, jõesuu ja saared, jäämine, ujutus. Tiik, järar, naear.

Waatlemised liiva augul: pinnakihid, aluspind, põllu-pind. Muld, liiv, sawi, telliskivi, liwakiwi, paas, lubi, raudkiwi.

Tuul ja selle tegevus. Wesi ja aur. Udu ja pilwed. Wihm, lumi ja rahe, kaste ja härmatus. Jää. Ühe weetilga elukäik. Wälk ja müristamine. Wikerkaur. Pilwede kujud. Pikk sügis ja kestwad sügise sajud; hiline talwe tulen. Edeli ja kirde tauled. Külma ja sooja mõju kiwide kohta. Taimed põllul, metsas, soos. Soo ja turba tekkimine.

Päikene ja ta teekond, öö ja päew. Kuu ja ta weerandid. Päikese ja kuu warjutamine. Tarwa tähed.

Tartu linna minewik; mälestusemärgid. Wanemad elatused, mälestusesambad. Linna elanikud keele, usu ja tööde poolest. Koolid ja kirikud. Tähtsamad tööstuse asutused. Suuremad laadad. Tartust wäljawiiwad, maanteed, wee ja raudteed. Tartu ümbrus ja maakond. Üksikud kodumaa pildid Tartu kreisist ja teistest maakondadest.

Märkus. Sisseastujalelt nõutakse wastawa materjali tundmist,

G. Blumbergi „Juhatusesit kodumaa tundmisele“ (uusim wäljaanne 1907a.)

Pääle selle õpetatakse III ettew. kl. näputööd (2 tundi), joo-
nistamist (1 tund), laulmist (2 tundi), wõimlemist (2 tundi).

I klass.

Usuõpetus (2 tundi). Wana Seaduse lood Moosese sünnimise-
st kuni lõpuni. 10 käsku seletustega (ühenduses piiblitluga-
dega). Mõned laulud.

Eesti keel (3 tundi). 1. Selitawaks lugemiseks wäljavalitud
tükid M. Kampmanni Lugemise raamatu I. jaost. Harjutata-
kse mõnuga lugema, laulusid ja valmisid peast ilusasti ette
kandma. 2. Tegelik grammatina õpetus. Praktikalik tutvus-
tus sõnatõuugudega ning lihtlause ja tema liikmetega:
alus, ütelus, lisandus, sihitus ja määrused. Tähtsamate
kirjamärkide tarwitamine. 3. Kirjutamine raamatust. Oige-
kirjutuse harjutused. Lühikeste lugude ümberjutustus. Wa-
bad jutustused laste eneste elust.

Wene keel (6 tundi). 1. Упражнения въ разговоръ, въ особен-
ности на основаніи картинъ. 2. Объяснительное чтение.
Передача прочитаннаго. Заучиваніе наизусть стихо-
твореній и басенъ. 3. Практическое знакомство съ грам-
матикой: Склоненіе существит. съ особенностями
(слова на анинъ, яминъ, енюкъ; небо и чудо; слова жен-
скаго рода на ня съ исключеніями деревня, барышня,

кухня; слова на жа, га, ша, ща); склонение существит. женск. рода на ь (также мать и дочь); и въ предложномъ падежѣ. ъ и ь въ существительныхъ послѣ шипящихъ; окончанія ышко и ушко; существит. употребляемыхъ только въ единств. или только во мнѣж. числѣ. Склоненіе именъ прилагательныхъ съ краткихъ окончаніемъ (напр. дѣдушкинъ). Понятіе о числительныхъ и склоненіе словъ: одинъ, два, три, четыре, пять (6, 7, 8, 9, 10, 20, 30), сто, тысяча; правописаніе числит. одинъ, два и окончаніе дцать. Сослагательное наклоненіе; образованіе причастій и дѣйприсогласій дѣйствит. залога (только правильныхъ); ь въ повелителн. и неопредѣл. наклон.; исключенія глаг. на тъ (мереть, тереть, переть). Понятіе о неизменяемыхъ частяхъ речи. Члены предложенія. Употребленіе гласныхъ послѣ шипящихъ. Соимытельные гласные и согласные звуки. 4. Списываніе съ книгъ. Письменные ответы на вопросы изъ прочитаннаго и пересказъ легкихъ статей по вопросамъ. Записываніе казусовъ стихотвореній. Упражненія въ грамматикѣ и въ правописаніи. Диктантъ изъ прочитаннаго.

При переводѣ изъ I^{го} во II^{ой} кл. читается на каникулахъ „Сказка о рыбацкѣ и рыбкѣ“ Пушкина.

Saksa keel (5 tundi). 1. Kõnelemise harjutused, iseäranis

piltide abil. 2. Lugemise harjutused. Läbiloetud tükkide jutustamine näsimiste peale ja ilma küsimisteta. Laulude päheõppimine. 3. Õigekirjutuse harjutused. Arankirjutamine; õpitud laulude üleskirjutamine (peast); etteütlemise järele kirjutamine. 4. Grammatikat õpetatakse praktilikult lugemise jooksul. Peajoontes: nime-, omaduse-, asesõnad, isikulised asesõnad, sugu, nimesõna käänamine; kolm peaaega.

Rehkendus (4 tundi). Arwamine igasuguste arwudega. Kümne kawa. Arwude lahutamise ja kokkuliitmine järkudeks. Kokku- ja mahaarwamine. Sõnad: ja (plus), kokku, enam, kokkuarwataw, summa. Mahaarwamine. Sõnad: vähendataw, mahaarwataw, ülejääw, vähem (minus), ilma, wähe (differents). Mahaarwamise proow. Kaswatamine. Sõnad: kaswatataw, kaswataja, kaswatus. Jagamine kui kaswatamise wastand. Jaotamine ja mõõtmine. Sõnad: jagataw, jagaja, jagu, ülejääw. Jagamise proow. Kõige nelja rehkenduse-wiisi ühendamine ja nõrdamine. Kaswatatawa ja kaswataja, jagatawa ja jagawa wahenord. Wenemaa ja kodumaa mõtude tundma õppimine. Mitmenimelised arwud. Ülendamine ja alandamine. Mitmenimeliste arwude kokku- ja mahaarwamine. Ülesannete rehkendamise.

Tähendus: Ülesannete wäljarwamise käär tuleb küsimiste waral ära tähendada. Kirjalikult rehkendatakse seda, mis enne

suusõnal läbi võetud. Ka jäävad siit peale ja järgmistes klassides sõnad kokku arwama, maha arwama, kasvatama, jagama ära; nende asemel tarwitatakse sõnu: nii palju rohkem, nii palju wähem, nii mitu korda rohkem, nii mitu korda vähem, ehk nii mitu osa.

Opeabinõuud: Wine rehenduselaud, tollipulk, arssin, sülla-puu, kaalupommid.

Maadeõpetus (2 tundi). Geografia algõpetused. Plaani ja kaardimõõt. Maakaardimõõiste. Silmaring ja ilmakaared. Kuarekõdarik ja kompas. Maakera kuju ja gloobus. Maanera pooled ehk planigloobus. Maailmajoad ja okeanid. Mered, lahed ja mereritsused. Merewesi, lained, tõus ja mõõn. Sainete tegewus mererallastel. Süüwa kanged. Poolsaared, maanitsused, saared. Saarikmaad ja kiltmaad. Mäed ja orud. Summeermed ja jääliugustikud. Tulemäed. Hallikad ja koopad. Jões ja nende tegewus, järwed. Maakera liikumine, telg, nabad, poolitaja, pikkuse ja laiuse sihid, maakera tiirutamine päikese ümber ja aastuajad. Pöõri ja nabajooned, maawõõd. Päikene, planeedid, kuud, komeedid ja meteorid. Kinnistärkede salgad. Kuu ja tema nähted (weerandid). Päikese ja kuu warjutamine. Merepõhi ja merewoolud. Kliima, taimed, loomad. Rahwaste tõud; keel, usk, eluwiisid. Riigid. Eestlased ja nende asupaik Läänemere mail. Kodumaa

maakonnad, linnad, tähtsamad kihelkonnad. Meie Läti naabrid.

Looduseõpetus (1 tund). 1. Maa kujul ja elitus. Maapind: liiv, savi, liivakiivi, savikiivi, gips, graniit ja tema koosseis, sool, kiwisüsi, turvas, kiiviõli, kuld, hõbe, vask, raud, elavhõbe. 2. Õhk. Aine pääomadused: kaal, ruumitarvitamine, sooja käes laienemine. Aine kolmest olekust. Õhk kui gaasitaoline aine. Õhukorra rõrgus. Õhupall. Õhurõhumine. Õhusoojus mitmus rõrguses. Soojamootja ehitus. Tuulte tekkimine. Järve-, mere-üärsed ja teised tuuled. Õhu koosseis. 3. Wesi. Wesi kui wedel aine. Wesi looduses: mered, järwed, jäed j. n. e. Wee puhastamine mustusest ja temas ärasulanud ainetest. Wee auramine, kaste, härmatis, udu. Pilwed, wihm, lumi, jää ja jääliugustikud.

Tähenäendus: Sisseastujad liiawad tarwilikna teadmist järgmistest raamatustest: Jürgens ja Tasa, Geografia. I. jagu ja II. Трощинский, Географическое учение о природе I.

Pääle selle õpetatakse I kl.: joonistamist (1 tund), näputööd (2 tundi), laulmist (2 tundi) ja wõimlemist (2 tundi).

II. klass.

Uluõpetus (2 tundi). Uue Seaduse lood Ristija Johanne se sündimisest kuni Teesuse taewaminemiseni. I. ja II. õpetus ühenduses piiblilugudega seletatud ja päheõpitud. Mõned laulud.

Eesti keel (3 tundi). 1. Selitavaks lugemiseks ja ümberkirjutuseks väljavalitud türid M. Kampmanni Sugemise raamatu I. jao viimasest järgust ja II. jaost, iseäranis ajaloolised lugemised. Sugulaulude päheõppimine ja ettekandmine. 2. Praktiline tutvustus pea- ja lisalausega... Kõrkuvõetud ja kõrkuheidatud lause ja reis tarvitatawad kirjamaärgid. 3. Kirjalikud tööd: Pikemate lugude ümberjutustused otsekoheses ja ebakoheses kõnes, laulude ümberjutustus, sõnumikkude kirjutamine, antud ainete luuletlik ümbermoonutamine, vabad jutustused laste eneste elust.

Wene keel (3 tundi). 1. Обязательное чтение и передача прочитанного. Заучивание наизусть стихотворений и басень. Наглядный словарь. 2. Систематический словарь сводный по этимологии с дополнениями в объект школьных учебников грамматики. Упражнения в разборе. 3. Письменный пересказ прочитанных статей. Записывание заученных наизусть стихотворений. Диктанты. Списывание с книги.

При переходъ изъ II^{го} кл. въ III^{ий} кл. на коницу аяль итается: „Сказка о мертвой царевнѣ и семи богатыряхъ“ Пушкина.

Saksa keel (4 tundi). 1. Kõnelemise harjutused, iseäranis piltide abil. 2. Sugemine ja loetud tükkide jutustamine. Lauu-

de päheõppimine. 3. Õpitud laulude üleskirjutamine; kirjalikud wastused küsimiste peale läbiloetud tükkidest.

Etteütlemise järel kirjutamine. 4. Grammatikat õpetatakse ainult praktilikult, lugemise jooksul. Peasjad sõnaõpetusest. Sihtlause.

Rehkendus (3 tundi). Mitmenimeliste arvuude kasvatamine, jaotamine ja mõõtmine. Ajaaravamine. Arvude jagatavus. Arvu jagaja ja mitmekordne. Algu- ja kordarvud. Jagatavuse tundemärgid: 2, 5, 4, 25, 3, 9-ga. Arvuude lahutamise alguskasvatatawateks. Kõhe ja mitme arvu kõige suurem ühine jagaja ja kõige väiksem ühine jagataw.

Maadeõpetus (2 tundi). Asia, Amerika, Australia ja Afrika. Suurus, rannad, piirid; maapind, jõed, järved; kliima ja loodus. Rahwad, tähtsamad riigid ja asumaad.

Wenemaa geografia (1 tund): Краткий курсъ географіи Россіи. Ознакомленіе съ типичными формами, рѣками, озерами и морями Россіи. Картины природы и жизни людей въ Россіи по естественнымъ областямъ. Пространство, границы и число жителей Россіи. Управленіе. Столицы, главнѣйшія губерніи и города.

Looduseõpetus (2 tundi). 1. Inimene: Kondikawa, musklinikawa, närwikawa, meeleorganid, seedimise organid ja seedimine, wexeringjooks, hingamise organid, uhtumise organid: neerud ja nahk. 2. Loomad. Tähtsamad kodumaa loomad ja nende eluwis, näit. lehm, hobune, kass, oraw, part, kana, sisalik, rohukonn, ahwen, põuapõrnikas, kapsaliblikas, ämblik. 3. Taimed ja nende ehitus. Kodumaa kultura taimed ja puud. Õpikäigud põllule, metsa, sohu, nõmmele, arule ja tutvustamine sääl leiduwate tüüpilisemate taimedega. Tähendus: Sisseastujad leiawad tarwikku matrejaali raamatust: O. W. neiu. Землепользуй кыпер еснечембоьнгкис.

Pääl selle õpetatakse II. kl. joonistamist (2 tundi), näpu-tööd (2 tundi), laulmist (1 tund) wõimlemist (2 tundi).

III. klass.

Usuõpetus (2 tundi). Apostlite teod Pauluse surmani. III. õpetus. III. peatükk. Mõned laulud.

Eesti keel (2 tundi). Väljawalitud lugemised M. Kampmanni Sugemise raamatu II. jaost. Seletatakse lugemise tük-kide sisu, iseäranis nende loogikalist kokkuseadet ja kawa. Alulugemise harjutused. Tutwustus Eesti ilusamate muinas-juttudega. 2. Ülewaatlik sõnaõpetus praktiliste lahutuse -har-jutustega. Õigekirjutuse põhjendamise grammatika abil.

3. Kirjalikud tööd: Mälestuste üleskirjutamine, kergemad jutustavad kirjeldused, sõrdlused, antud ainetel lüheline ümbermuutus.

Wene keel (5 tundi). 1. Объяснительное чтение. Составление плана и пересказъ статей по Хрестоматии. Заучиваніе наизусть стихотвореній и басень. Упражненій въ разговоръ. 2. Грамматика. Синтаксисъ. Предложенія, члены предложенія и выраженіе ихъ частями речи (опущеніе и слѣженіе). Согласованіе сказуемаго и определенія въ сложномъ предложеніи. Употребленіе знаковъ. Придаточная предложенія. 3. Письменный пересказъ небольшихъ статейекъ. Диктантъ на весь правила этимологии и на знаки препинанія. Записываніе наизусть стихотвореній.

При переходѣ изъ III-го въ IV-ый кл. читаются: Баршанна крестьянка, Вистрель, Гробовицкы, Метель — Лушкыка.

Saksa keel (3 tundi). 1. Proosatükkide lugemine ja jutustamine. Laulude päheõppimine. 2. Grammatika. Sõnaõpetus süstematiliselt läbiõpetud. Suusõnalised ja kirjalikud grammatilised ja õigekirjutuse harjutused. Wahe pea- ja lisalause wahel. Prantlikud lahutuse harjutused sõnatõugude ja lausejagude järele. 4. Kirjutamine etteütlemise järel. Väikesed kirjatööd: ümberjutustamised, ümbermuutmised, kirjeld

dused oma elust.

Prantsuse keel (4 tundi). 1. Hõnelenise harjutused ümbri-
sest ja piltide abil. 2. Sugemise harjutused. Säbiloetud
tükkide jutustamine. Kergemate laulude ja walmide pähe-
õppimine. 3. Õigenkirjutuse harjutused; õpitud laulude
üleskirjutamine; kirjutamine etteütlemise järele. 4. Prakti-
line tutavustamine ajasõna peawormidega: présent, passé,
futur; abiajasõnade pööramine.

Rehkendus (3 tundi). 4 rehkendusewiisi lihtmurdudega.
Kümnendik-murrud; neli rehkendusewiisi nendega. Siht-
murdude muutmine kümnendik-murdudeks. Jatkulised
murrud ja nende ümbermuutmine. Kolme lükmeline arwa-
mine.

Maadeõpetus (2 tundi). Europa. a) Europast üldlõdse :
suurus, igapidine laius, rannad, piirid; poolsaared; maapind;
jõed ja järwed; kliima ja loodus. b) üksikud riigid : Italia,
Hispania ja Portugalia, Prantsusemaa, Helwetsia, Norra,
Rootsimaa, Daanimaa, Sansamaa, Belgia, Hollandi, Inglise-
semaa, Türgimaa, Bulgaria, Serbia, Montenegro, Rumenia,
Greekamaa, Austria-Ungari. Riikide piirid, maapind, jõed,
kliima, saadused, rahwa töö ja aineline järg, rahwa haridus,
usk, linnad.

Õoduseõpetus (2 tundi). 1. Keemia algmõisted. Õhk —

lämmastku ja hapniku segu. Lämmastiku ja hapniku saamine ja omadused. Põlemine. Söehappe gaas ja tema omadused. Rõostetamine, mädanemine ja hingamine. Vesi-hapniku ja vesiniku ühendus. Vesiniku saamine ja omadused. Aine, lihtaine, segu ja ühendus. Tuttaamate lihtainete lihendatud äratähendamine. 2. Mineralid. Kuld, kulla puhastamine. Platina. Wask. Teemant, teemandi ja kalliskivide lihvimine, Grafid. Weewel. Ränikiivid, klaasi valmistamine. Korund. Pruun rauakiwi, punane rauakiwi ja magnedi rauakiwi; raua väljasulatamine. Kullakiwi. Tinaläige. Hõbedaläige. Kinnawere kiwi. Metallide saamine. Kiwisool, soola lahutamine weest, soola lademetekkimine. Subjapagu, lubja põletamine, parkiwi tekkinimine. Malahit. Opatit. Gips; kunstsõnnik. Päwakiwi. Sädekiwi. Kiwilina. Kiwisüsi, tema saadused ja tekkinimine; kiwiõli ja tema saadused; asfalt; merewaik. 3. Maatõud: paekiwi, gips, kiwisool, kiwisüsi; basalt ja laawa; granit; gneis; liiw ja sawi; mõlemate tekkinimine; kildkiwid. Maapinna kihiline ehitus. 4. Jõud, mis maapinna kuju muudawad: 1. Vesi: Wee tasandaw tegevus — sulatamine, muuromine ja wäljahtumine; kihid. Põhjaavesi, hallinad. Merewe tegevus. 2. Tuul: dünid, kõrbed. 3. Wulkanide tegevus. Basalt ja laawa. Maa südame ehitus. 4. Mägede tek-

kimine. Maapinna woltimine ja murrud temas. 5. Maawärisemised. 6. Maapinna wajumised ja tõusmised. 7. Zoomade ja taimede tegewus: turwas, priimsüsi ja kiwisüsi; korallipangad; kriidi lademed. 8. Jääliugustekud: põllu kiwid, liiwa- ja sawikiinikad. 9. Kodumaa kihid.

Wene ajalugu (2 tundi). Краткій курсъ Русской исторіи (Wene keeli). Предки русскаго народа, начало Руси. Олегъ. Святая Ольга и Святославъ. Владимиръ Святой и крещеніе Руси. Начало образованія на Руси. Импи Владимира Святого. Начало монашества. Раздѣленіе Руси на удѣлы. Владимиръ Мономахъ. Андрей Боголюбскій. Нашествіе татаръ. Александръ Невскій. Московское княжество. Иоаннъ Калита. Дмитрій Донской и Куликовская битва. Иоаннъ III. Иоаннъ IV. Феодоръ Иоанновичъ. Смутное время. Михаилъ Феодоровичъ. Алексѣй Михайловичъ. Феодоръ Алексѣевичъ. Петръ Великій и преобразование Россіи. Сѣверная война. Ломоносовъ. Екатерина II. Суворовъ. Императоръ Александръ I. и отечественная война. Императоръ Николай I. и Крымская война. Царствованіе Александра II. Императоръ Александръ III. Pääle selle õpetatakse III. kl.: joonistamist (2 tundi), näpüteöd (1 tund), laulmist (1 tund) ja wõimlemist (2 tundi).

IV. klass.

Usuõpetus (2 tundi). Vana Testamendi piibliteadus ühenduses Israeli rahva ajalookäigu ja usulise edenenisega. Tutustumine tähtsamate raamatute sisuga piibli lugemise teel. Iseäralist tähelepanemist leiavad alglood, prohvetid: Amos, Jesaia, Jeremia, Babeli prohvet, Taaweti lauluramat, Hiioob.

Esimene kolme peatiiki kordamine. Mõned laulud. Mõned tähtsamad kohad päheõpitud.

Eesti keel (2 tundi). 1. „Kalewipoja“ lugemine kaaskäiva sõna ja asjaseletusega. Paari uuema, Eesti kirjanduse looliselt tähelepanemisväärse toode seletav lugemine. 2. Ülewaatlik lauseõpetus praktiliste lahutuse-harjutustega. 3. Kirjalikud tööd: Jutustavad kirjeldavad teemad.

Wene keel (5 tundi). 1. Чтение объяснительное, составление плана и рассказ статей по хрестоматии. Классное чтение писателей: Гоголя — Старосветские помещики; Пушкина — Капитанская дочка, Мгдний воевода; Тургенева — Муму. Заучивание называет отрывков и стихотворений. 2. Грамматика. Синтаксис. Управление глагола и предлогов. Соединение предложений. Соизменение предложений. Понятие о синтаксическом целом. Знаки препинания при отгделении предложений

сошкениль и соподчинениль. Периодъ. Разборъ и повто-
реніе при разборъ пройденнаго въ III классъ. 3. Письменная
передача прочитаннаго. Диктантъ. Самостоятельныя
работы на темы изъ общественной жизни, въ особенности
въ формѣ письма.

При переходѣ изъ IV. въ V. классъ читаются: Тургенева
— Невося моря, Влжикъ лузь, Бирюкъ; Пушкина —
Русланъ и Людмила; Гоголя — Страшная мѣсть.

Wene keele kõnelemisetunnid gruppedes, igal gruppel 2 tun-
di nädalas. Jutuaajamised mitmesuguste ainate üh.

Saksa keel (3 tundi). 1. Proosatükkide lugemine ja ju-
tustamine. Laulude päheoppimine. 2. Säuseõpetus; Säuse-
lahutuse harjutused. 3. Oigekirjutuse harjutused. Diktat.
Ümberjutustamised, sõrdlused, väikesed kirjeldused
oma elust ja ümbrusest.

Prantsuse keel (3 tundi). 1. Kõnelemise harjutused
ümbrusest ja piltide abil. 2. Säbiloetud ja seletatud tük-
kide jutustamine. Laulude ja walmide päheoppimine. 3. Oige-
kirjutuse harjutused. Opitud laulude üleskirjutamine peast.
Seletatud tükkide kirjutamise etteütlemise järele. Kirjalikud
wastused küsimiste peale läbiloetud tükkidest. 4. Grammatika.
Tutwustamine keele peawormidega: le pluriel, le féminin.
Omadussõna sõrdlemine. Tegussõnade pööramine (les verbes

réguliers et les verbes irréguliers les plus usités).

Matematika (4 tundi). 1. Rehkendus (2 tundi).

Rehkendus proportionalsite sucrustega. Propotsionalne jagamine. Protsendi arwamine. Segud. Segiülesannete rehkendamise seletustega. Terwe rehkenduse õpetuse kordamine.

2. Algebra (2 tundi). Arwude tähendamine tähtedega.

Koeffitsient. Aste ehk potents ja astme näitaja eksponent. Negatiivsed arwud. Lihtsamad arwilaused (уравнения) ühe ja mitme otsitawa arwuga. Arwilausete otsustamine mahta ja kokkuarwamise teel ja asemelepanemise teel. Arwilausete kokkuseadmine lihtsamate ülesannete jaoks.

Географія Россіи (2 tundi, wene keeli). Общій обзор Россійской Имперіи. Европейская Россія: границы, берега, поверхность, рѣки, озера, климатъ, природа и т. д. Описание отдельныхъ краевъ: народы, промысленность, торговля, образованіе, города и т. п. Сибирь, Кавказъ, Средне-Азіатскія владѣнія.

Looduseõpetus (2 tundi). Taimeteadus. 1. Anatomia.

Taime rakk ja tema ehitus. Rakkude pooldumine. Rakkude kujud. Koed: kattenuude, toekude, soonkude ja täitkude.

Seemne, juure, warre ja lehe anatmiline ehitus. 2. Fisiologia. Toitmise: taimeneha ülesehitawad lihtained; weenul-

turid; wee ja soolade wastuwõtmine; wee liikumine taimedes; wee auramine; süsiniku sarnastamine; parastismus; saprofüütismus ja sümbios. Hingamine. Kaswamine: Seemnete idanemine; juure ja warre kaswamine; taimede eluiga. Geotropismus, heliotropismus ja wäänamine. Siginemine. 3. Süstematika. Kodumaa tuttamate taimede sugukonnad: I Kaetudseemnelised: Leinikesed, ristõitslased, nelgid, liblikõitslased, roosõitslased, kanarpihud, sarikanaswud, huulõitslased, karrwõitslased, pujukaswud, litiakaswud, hein-kaswud. Käheiduleheliste ja üheiduleheliste taimede karakteristika. II. Paljasseemnelised. Kuused. III. Sõnajalasarjased: sõnajalad, osjad. Samblad. IV. Kehatalmed. Lehtseened, turuseened, tunglad, hallitusseened. Merihainad. Bakteriad.

Ajalugu (2 tundi). Wana ajalugu. Elajalooline aeg. Wana Rooma rahwad. Homeruse Greekamaa. Sparta. Ateena. Greekamaa hiilguse aeg. Greekamaa iseseiswuse langemine. Aleksander Suur. Greeklaste kunst ja haridus. Italia rahwad. Rooma muinasaeg. Rooma wabariik. Rooma wõimu laienemine. Sisemised tülid. Rooma keisririik. Rooma wõimu langemine, Rooma haridus.

Pääle selle õpetatakse IV. kl.: joonistamist (2 tundi), näpu-tööd (1 tund), laulmist (1 tund), wõimlemist (2 tundi).

V. klass.

Usuõpetus (2 tundi). Uue Testamendi piibliteadus: ewangeliumid. Jeesuse elu peaausjalikult Markuse ewangeliumi lugemise põhjal. IV. ja V. peatük. Mõned laulud.

Eesti keel (2 tundi). Kirjanduse ajalugu. Rahwaluule ülevõtte. Tutustumine tähtsamate rahwaluule kogudega (Veske rahvalaulud, Väana kannel, Setulaulud ja muud). Eesti muinasjutu kogud. Vanem Eesti kirjandus: kõige vanemad keelelised mälestusemärgid (Jätki Hindriku, Liber Censur Danicae's jne.). Vanem waimulik kirjandus: Georg Mülleri jutlused, Stahl, Rossihnius. Piibli tõlked. Vanem ilmalik kirjandus. Kirjatööd kirjandusliste ja muude ainete üle.

Wene keel (5 tundi). 1. Повторительный грамматический разбор. 2. Чтение и разбор образцов: а) Изъ „Русской хрестоматии“ А. Галахова: Былины: „Святогоръ“, „Илья Муромецъ и калъки;“ народная историческая пьеса „Иванъ Грозный“ (казнь сына); нѣсколько народныхъ и лирическихъ пѣсенъ. — Жуковского: „Светлана“, „Графъ Габсбургскій“ (Шиллера), „Шильонскій узникъ“ (Байрона). — „Споръ“ и „Дуна“ Лермонтова, „Пророкъ“ Пушкина и „Пророкъ“ Лермонтова (наизустъ). — Нѣсколько элегій Пушкина и Лермонтова (одну наизустъ).

„Письня про купца Калашникова“ Лермонтова. 6) Пушкина: „Кавказский пленник“, „Полтава“ Гоголя: „Тарас Бульба“, „Шинель“, „Ревизоръ“. При переходъ изъ I-го въ II-ой кл. читаются: Пушкина „Дубровский“, „Тиховая дама“, Гоголя „Ночь передъ Рождествомъ“, „Вий“, „Майская ночь“. 3 Письменные работы: краткая передача содержания литературных образцовъ. Сошненія на темы изъ обыденной жизни. 4 Теорія словесности. (попутно со чтеніемъ образцовъ). Стилистика; образный языкъ, понятіе о періодъ; общія условія слога. — Стихосложение; виды русскаго стихосложения. — Внутренняя сторона словесныхъ произведеній: элементы содержания; различіе между прозою и поэзіей; главные виды эпоса, лирики и драмы.

Saksa keel (3tundi). 1. Kõrgemate uueima aja kirjanduse tööde lugemine ja jutustamine. Saalude õppimine. 2. Saalseõpetuse kordamine. 3. Oigekirjutus. Kirjalikuud tööd kodus ja koolis.

Prantsuse keel (3tundi). 1. Kõnelemise harjutused ümbriusest ja piltide abil. 2. Seletaw lugemine ja jutustamine. Saalude päheõppimine. 3. Lõbiloetud ja seletatud väikeste tünkide kirjalik jutustamine. Oigekirjutuse harjutused. Diktat loetud ja äraseletatud tünkidest. 4. Grammatika.

Sistematiline korralise ja korrawastase asjasõna läbiwõtmine.

Matematika (3tundi). 1. Geometria (2tundi).

Koht; punkt; ruum; keha; pind. Siikumine. Kera; sihtjoon; tasapind; ringjoon. Murk; kõrwunurgad ja vertikaalsed nurgad; õigenurk; otserist-sihid ehk perpendikularid. Kolmnurk. Kolmnurga nurkade summa on kahe õigenurga suurune. Kolmnurkade ühesuuruse laused. Paralleelid. Sarnased kolmnurgad. Sarnaste kolmnurkade wastawad küljed on proportsionalsed. Katete kwadratide summa on hüpotenuuse kwadrati suurune.

Ringjoon on π läbimõõdu pikkune. Sinus, kosinus, tangens ja kotangens. Arwude abil punktide äratahendamise tasapinnal ja ruumis. Ruutude, kolmnurga ja ringi pinnasuuruse wäljarehkendamine. Kõndikute, samba, piramidi, konuse ja kera pinna- ja kehasuuruste wäljarehkendamine.

2. Algebra (1 tund). Kahe arwu summa kwadrat. Kahe arwu produkti kwadrat. Ruutjuure leidmine. Teise astme arwitausete otsustamine. Progressionid. Logaritmsuse mõiste.

Füsik (3tundi). Sihtsamad nähtused. Jõud. Jõuhulk on jäädaew. Mõõtmine. Seadused. Siikumine.

Kiirus. Siikumise hulk. Siikumise hulk on jäädaw. Aine-
hulk ehk masse. Aine tihedus. Aine hulk on jäädaw. Siiku-
mise jõud. Raskus. Aine tung. Ühe keha tung teise keha
poole on proportsionalne nende kehade massidega ja was-
tupidi proportsionalne nende kauguse arwu kwadratilga.
Raskuse jõud. Rõhumine. Töö. Tasakaal. Winnad. Ras-
kuse keskpunkt. Kaalud. Rõhumine wedelikus ja gaa-
sis. Barometer. Areometer. Pumbad ja löstetorud. Soojus.
Soojus on jõud, aga ei saa täielikult muuks jõuks muutu-
da. Soojuse põnewus ehk temperatuuri mõõtmine. Soojuse
hulga mõõtmine. Soojuse edasipääsmine. Kehapõnewus.
Kindlate ja wedelate kehade laienemine ja kokkutõmbamine.
Gaaside laienemine. Soojusega töötawad masinad. Pinna
põnewus. Aine muutmine. Sulamise, keemise ja kriitiline
temperatuur. Täisniiske ruum. Hügrometer. Pilwede tekni-
mine.

Looduse õpetus (2 tundi). Süstematiline loomade õpetus.

I. Algelajad: 1. Juurjalgsed. 2. Infusorid. II. Oõsloomad. III. Okas-
nahksed. IV. Ussid. 1. Paclussid. 2. Ümargused ussid. 3. Rõn-
gdussid. V. Siimulised. VI. Sülijalgsed: 1. Wähjad. 2. Ämblikud.
3. Tuhajalgsed. 4. Putukad: a) põrnikad, b) nahktiiblased,
c) liblikad, d) kahetiivalised, e) wõrntiiblased, f) kiilid,
g) nokkputukad, h) sihktiiblased. VII. Selgrootlased: 1. Kalad.

2. Kähepainsed. 3. Roomajad. 4. Sõnnud: a) Röövlinnud, b) Ronijad linnud, c) Wärbliinud, d) Kanad, e) Soolinnud, f) Uujad linnud. 5. Imetajad. a) Walaskalad, b) Paari-
takabjalised, c) Paariskabjalised, d) Murdjad, e) Ndrigid, f) Putukasööjad, g) Käsitööblased, h) Eisinud.

Tähendus: Sisseastujad leiawad tarwilikka teadmisi raama-
tust — O. M. M. 16. Урбнуурь зоология.

Ajalugu (4tundi). 1. Üleüldine ajalugu. Keskaeg: Germanlased enne suurt rahwaste rändamist. Rahwaste
reindamised. Germani riikide tekkimine, nende korraldus
ja kestvus. Franki riik Merowingide ajal. Ida-Rooma
riik keskaja algul. Arablased ja nende riik. Franki riik
Karolingide ajal; tema osatesse jagunemine. Feodalismus
õhtu-Europas. Katoliku kiriku wõimuse kasvamine ja Sak-
sa keisrite riid paawstidega. Risti sõjad. Sõnnade tek-
kimine, keskaja seisustline riik Prantsuse-Ingliise- ja
Saksamaal ja Pirenei poolsaarel. Italia linnariigid.
Paawsti wõimu wähenemine ja kirikukogude tähtsus.
Skandinawia riikide asutamine ja nende korraldus. Ida-
Rooma riigi lõpp ja Türgi riigi tekkimine.

2. Русская история (2tundi). Славяне и ихъ страна;
варяги. Первые князья; объединение племенъ. Введение
христианства. Князья, население, общественный порядокъ.

Княжескій родъ и княжества. Сосѣди Кіевской Руси; ея судьба. Суздальско-Ростовская область и Сѣверная Русь. Встрѣга русскихъ съ финнами. Появленіе эстовъ на берегахъ Балтійскаго моря. Ихъ бытъ и вѣрованія. Основаніе Риги и Ливонскаго ордена. Покореніе эстонцевъ. Положеніе покоренныхъ и ихъ попытки къ освобожденію. Новгородъ Великій, торговля, населеніе, вѣтъ. Татары. Усиленіе власти московскихъ князей среди борьбы съ татарами. Союзъ князей вокругъ великаго князя московскаго. Москва государство — Иоаннъ III. Усвѣзновеніе самостоятельныхъ областей. Эстонцы во вторую половину среднихъ вѣковъ.

Päde selle õppetunse V. kl.: joonistamist (2tundi), näputööd (1tund), laulmist (1tund), wõimlemist (2tundi).

VI. klass.

Usuõpetus (2tundi). Uue Testamendi piibliteadus: apostlite kirjad. Kiriku lugu apostlite ajast kuni usurpahastiseni. Kodumaa kirikulugu.

Eesti keel (2tundi). 1. Kirjanduse ajalugu XIX esimesest poolest kuni uuea ajani. 2. Kirjalikud tööd peaaesjalikult kirjanduse allalt.

Wene keel (5tundi). 1. Ustoria slovesnosti s drevnyishim vremenem do Karamzina. 2. Imenie i razbor obrazov.

Теніе произведеній новой литературы после Крамзима. 3. Письменные работы. Краткая передача содержания художественных произведений. Сочиненія на литературныя темы.

Saksa keel (3tundi). 1. Klassikaliste kirjanikkude lugemine ja seletamine. Ühe шета aja kirjaniku lugemine. 2. Säulude päheõppimine. 3. Kodused ja klassikirjastööd loetud ainetest.

Prantsuse keel (3tundi). 1. Prosatükkide lugemine ja jutustamine. Säulude päheõppimine. 2. Grammatika: sõnaõpetus. Suusõnalised ja kirjalikud grammatikalised harjutused. Õigekirjutuse harjutused. 3. Sähendatud ümberjutustamised. Ümbermuutmised.

Matematika (3tundi). 1. Geometria (esimesel poolaastal 1t, teisel 2tundi). Trapets. Kolmnurga nurkade suuruste ja külgede pikkuste vaherkord. Säendatud Pitagorase lause. Kolmnurga pinnasuuruse arw külgede pikkuse arwude järele. Tähtsamad punktid ja jooned kolmnurga juures. Jooned ja nurgad ringi juures. Ringi sisse- ja ümberjoonistatud nelinurgad. Sarnased hulknurgad. Regularsed hulknurgad. π wäljarehkendamine. Planimetria lausete tõendamine. Kergemad ülesanded kõigist geometria osadest. Kahe nurga summa wõi wahе sinus ja kosinus.

Algebra (esimesel poolaastal 2 tundi, teisel 1 tund nädalas). Algebraaliste summade faktoriteks ehk teguriteks lahutamine. Arvulause te juured. Juurte ja koeffitsientide vaherkord. Binomi alamad astmed. Arvude juured. Imaginarised arvud. Logaritmi tabeli kokkuseadmise võimalus. Logaritmuste tarvitamine. Sihtsamad ülesanded kõigist algebra osadest.

Füsik (3 tundi). Seganemine. 1. Aine teisenemise nähtused (keemia). 1. Elemendid ja ühendused. Gramm-molekulid ja gramm-atomid. Ühenemise väärtus. Mendelejevi tabel. Hapnik ja vesinik. Happed, lehelised ja soolad. Hapete sünnitajad elemendid: fluur, kloor, broom, jood, väävel, lämmastik ja vossor. Leheliste sünnitajad elemendid: kerged ja rasked metallid. — Süsiniku ühendused. Süsiniku oksiidid. Süsiavesinikud ja nende otsekohesed saadused. Organilised happed. Piritused. Eterid. Sõeweed.

2. Magneti ja elektri nähtused. Magneti otsad. Magneti tungijooned. Maakeramagneti tung. — Elektri olekul. Elektri tungijooned. Elektri põnewus, hulk ja mahutus. Seiswa elektri moodsud. Elektri hulk on jäädaw. Elektri edasipääsmine ja wool. Woolawa elektri moodsud. Elekter ja magnet. Elekter ja soojus. Elekter ja aine teisenemine.

Ajalugu (5 tundi). 1. Üleüldine ajalugu (2 tundi).

Uus aeg ärkamiseajast kuni XVIII aastasaja lõpuni (Põhja-Ameerika vabastuse sõjani).

2. Keskajaloo kordamine Wene keeles (1 tund.).

3. Русская история (2 урока). Отъ Иоанна Третьякова до внутренней политики Екатерины II включительно. История эстонцев со времени наденія Ливонскаго ордена и въ первую половину XVIII вѣка.

Terwise õpetus (2 tundi). Sühtinene inimese anatomia ja füsiologia. Tõelise terwishoid. Awalik terwishoid. Tähtsamad haigused. Haigete talitamine. Esimene abiandmine õnnetudel juhtumistel.

Pääle selle õpetatakse VI. kl.: joonistamist (2 tundi), näpu-tööd (1 tund), laulmist (1 tund) ja wõimlemist (2 tundi).

VIII. klass.

Uluõpetus (2 tundi). Kirikulugu usupuhastusest meie päiwini. Kodumaa kirikulugu. Katerismuse kordamine.

Eesti keel (2 tundi). Uuem kirjandus. Eelmiste kirjanduse ajajärkude kordamine. Kirjanduse teooria. Kirjalikud tööd: harutawad, peaausjalikult kirjanduslikku laadi teemad.

Wene keel (5 tundi). 1. История словесности нашей

сь Карамзина и кончая 40-выми годами. 2 Точие и разборъ произведений. 3. Письменные работы преимущественно на литературныя темы.

Saksa keel (3 tundi). 1. Kirjanduse ajalugu, iseäranis klassikaline ajajärk. 2. Kirjanduse lugemine ja harutamine klassis. 3. Kirjatööd koolis ja kodus vabadel ja klassis läbiõetud ainetel.

Prantsuse keel (3 tundi). 1. Hergemate uuema aja kirjanikkude tööde lugemine ja jutustamine. Säulude päheõppimine. 2. Grammatikaline analüüs. Tähtsamad seadused lauseõpetusest. Kirjalikud grammatikalised harjutused. Õigekirjutus. 3. Ümberjutustamised ja ümbermuutmised. Väikesed kirjeldused.

Matematika (3 tundi). Geomeetria (esimesel poolastal 1 tund, teisel 2 tundi nädalas). Sihid ja tasapinnad ruumis. Käge- ja mitmetahulised nurgad. Regulaarsed kehad. Ühesuuruste alustega ja ühesuuruste kõrgustega piramidid on ühesuurused. Piramidi ja konuse alustüürid. Kera pind on tema ümberkujutatud tsilindri külgnise pinna suurune. Stereomeetria lausete tõendamine. Ülesanded kõigist geometria osadest. Sinuse, kosinuse, tangensi ja kotangensi mõistete laiendamine. Kolmnurga külgede pikkused on vastaseisivate nurkade sinustega proportionalsed.

Algebra (esimesel poolaastal 2 tundi, teisel 1 tund nädalas).

Kordamine: algebraliste summade faktoritens lahutamine, teh-
ted üldiliste arvuodega, algebraliste murdudega ja radikaali-
dega. Kindlusteta arvulaused. Funktsiooni ja koosfunktsiooni
(срочной) mõisted. Potents-ehk astefunktsiooni kaasfunktsi-
oni leidmine. Sinuse ja kosinuse väljarehendamise wõi-
malus. Algebra lausete tõendamine. Ülesanded kõigist algebra
osadest.

Füüsik (3 tundi). 1. Keerlemine. Pendel. Saened. Hääled. Telefon
ja mikrofon. Walgus ja teised kiired. Traadita telegraf.

2. Kordamine Wene keeles (1 tund).

Maadeõpetus (1 tund). Повторение географии Российской
Империи.

Kosmografia (1 tund, Wene keeli). Видимое движение
небесного свода и солнца. Измерения на небе. Измере-
ния времени. Собственное движение земли. Собствен-
ное движение луны. Затмения. Видимое движение пла-
нетей. Законы Ньютона и законы Кеплера. Солнце.
Кометы. неподвижные звёзды.

Ajalugu (4 tundi). 1. Üldiline ajalugu (2 tundi).
Uuest ajalugu Põhja-Amerika wabastuse sõjast meie
päiwini. 2. Wana ajaloo kordamine Wene keeli (1 tund).
3. Русская история (1 tund). Отъ вышкиной политики

Екатерины II. до настоящего времени.

Pädagogika (2 tundi). Pädagogiline psüchologia.

Pääle selle õpetatakse VII. kl.: joonustamist (1 tund),
näputööd (1 tund), laulmist (1 tund) ja wõimlemist (2 tundi).

1-2087
EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR